

Lapin Yliopisto

Oikeustieteiden tiedekunta

Prosessioikeus

PROSESSIOIKEUS II (OAIT1104)

Tentti 4.8.2014

Tentissä jaetaan ensin oikeustapauskysymykset eli kysymykset 1 - 3, joiden ratkaisemisessa saa käyttää lakikirjaa. Noin klo 12.30 kerätään lakikirjat pois ja samalla jaetaan kysymykset 4 - 6. Tämän jälkeen voi vielä vastata oikeustapauskysymyksiin ilman lakikirjan apua.

Oikeustapaus 1 (8 p.)

Syyttäjä vaati käräjäoikeudessa vireille tulleessa asiassa A:lle rangaistusta tuhotyöstä. Syytteen mukaan A oli yhdessä toisen tuntemattomaksi jääneen henkilön kanssa syyttänyt yöllä tulipalon asuinkerrostalon katutasossa sijaitsevassa turkisliikkeessä. Syyttäjä nimesi asiassa muun ohella todistajina kuultaviksi A:ta erään sairaalan psykiatrian osastolla hoitaneen lääkärin ja sairaanhoitajan sekä kirjallisiksi todisteiksi A:ta koskeneet lääkärinlausunnot.

Turkisliikkeen omistaja, asianomistaja B yhtyi syytteeseen, mutta esittämillään lisäperusteilla vaati A:lle rangaistusta tuhotyön asemasta törkeästä tuhotyöstä. Syyttäjä niin ikään tarkensi syytettään vaatien A:lle rangaistusta törkeästä tuhotyöstä.

A kiisti syytteen. A lausui käräjäoikeudelle toimittamassaan lisälausumassa, ettei häntä hoitaneita lääkäreitä tai muutakaan hoitohenkilökuntaa saanut kuulla asiassa todistajina eikä häntä koskeneita lääkärinlausuntoja saanut käyttää kirjallisina todisteina asiassa, koska mainittu todistelu oli saatu lainvastaisella menettelyllä. Lääkärit olivat oikeudettomasti oma-aloitteisesti ilmoittaneet poliisille A:lta hoitosuhteen aikana tietoonsa saamistaan häntä koskevista rikosepäilyistä ja näin menetellessään he olivat rikkoneet salassapitovelvollisuutensa.

Kysymys:

Vastaa perustellen ja asiaan liittyvät oikeusohjeet ilmoittaen saako tuomioistuimilla kuulla A:ta hoitaneita lääkäreitä ja muuta hoitohenkilökuntaa todistajina ja hyödyntää A:ta koskeneita lääkärinlausuntoja kirjallisina todisteina? Pohdi vastauksessasi erityisesti sitä, mitkä argumentit puoltavat todistelun vastaanottamista ja mitkä argumentit puoltavat todistamis- ja hyödyntämiskieltoihin turvautumista.

ERÄITÄ ASIAAN LIITTYVIÄ SÄÄDÖKSIÄ:**Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 13 § 1 ja 2 mom.***Potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapito*

Potilasasiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassapidettäviä.

Terveystieteiden ammattihenkilö tai muu terveystieteiden toimintayksikössä työskentelevä taikka sen tehtäviä suorittava henkilö ei saa ilman potilaan kirjallista suostumusta antaa sivulliselle potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja. Jos potilaalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, tietoja saa antaa hänen laillisen edustajansa kirjallisella suostumuksella. Sivullisella tarkoitetaan tässä laissa muita kuin asianomaisessa toimintayksikössä tai sen toimeksiannosta potilaan hoitoon tai siihen liittyviin tehtäviin osallistuvia henkilöitä. Salassapitovelvollisuus säilyy palvelussuhteen tai tehtävän päättymisen jälkeen.

Laki terveystieteiden ammattihenkilöistä 16 ja 17 §**16 §***Potilasasiakirjojen laatiminen ja säilyttäminen sekä niihin sisältyvien tietojen salassapito*

Terveystieteiden ammattihenkilön velvollisuudesta laatia ja säilyttää potilasasiakirjat sekä pitää salassa niihin sisältyvät tiedot on voimassa, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/92) säädetään.

17 §*Salassapitovelvollisuus*

Terveystieteiden ammattihenkilö ei saa sivulliselle luvatta ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta, josta hän asemansa tai tehtävänsä perusteella on saanut tiedon. Salassapitovelvollisuus säilyy ammatinharjoittamisen päättymisen jälkeen.

Oikeustapaus 2 (12 p.)

Täysi-ikäinen B on ollut 17.7.2011 matkustajana A:n kuljettamassa henkilöautossa, ja ojaanajon seurauksena lyönyt päänsä tuulilasiin. B:tä on asian esitutkinnassa kuultu ensin 18.7.2011 rikoksesta epäiltynä. Tuolloin hän on ilmoittanut, ettei hänellä ollut asiassa rangaistus- tai korvausvaatimuksia.

Noin kahden viikon kuluttua onnettomuudesta B:n tila on huonontunut merkittävästi, ja hänellä on todettu aivovamma. Hänen asemansa esitutkinnassa on muuttunut asianomistajaksi. Poliisi on kuullut B:n isää puhelimitse 18.9.2011. B:n isä on tällöin ilmoittanut edustavansa vaikeasti vammautunutta poikaansa, koska tämä ei pystynyt vammansa vuoksi suoriutumaan kuulustelusta. B:n isä on ilmoittanut vaativansa kyseisen auton kuljettajalle rangaistusta liikenneturvallisuuden vaarantamisesta ja vammantuottamuksesta.

Asia on tullut Lapin käräjäoikeudessa vireille 10.12.2011, ja haaste on annettu A:lle tiedoksi 7.2.2012. Käräjäoikeus on virallisen syyttäjän syytteestä tuomiollaan 13.2.2012 katsonut A:n syyllistyneen asiassa liikenneturvallisuuden vaarantamiseen ja vammantuottamukseen. Rovaniemen hovioikeus on päätöksellään 27.11.2012 kumonnut käräjäoikeuden tuomion vammantuottamuksen ja yhteisen vankeusrangaistuksen osalta ja palauttanut asian näiltä osin käräjäoikeuteen katsoen, että B:tä ei ollut asianmukaisesti kuultu käräjäoikeudessa.

Lapin käräjäoikeus on päätöksellään 7.8.2013 määrännyt oikeudenkäyntiä varten B:lle edunvalvojan, joka on 5.11.2013 ilmoittanut vaativansa asiassa rangaistusta syyttäjän esittämän rangaistusvaatimuksen mukaisesti. Tuomiollaan 26.11.2013 käräjäoikeus on tuominnut A:n syytteen mukaisesti vammantuottamuksesta.

Kysymys:

Vastaa perustellen ja asiaan liittyvät oikeusohjeet ilmoittaen seuraaviin kysymyksiin:

- A) Onko B esitutkinnassa sitovasti luopunut syyteoikeudestaan?
- B) Onko vammantuottamusta koskevasta rikoksesta tehty asianmukainen syyttämispyyntö?
- C) Onko syyteoikeus vammantuottamuksen osalta ehtinyt vanhentua?

Oikeustapaus 3. (10 p.)

Meira-Kukka Luonto osti keväällä 2014 Hämeenlinnan Harvalan pitäjältä rantatontin Taalajärven rannalta. Myyjänä oli kuolinpesän osakas Reetu Riski kuolinpesä Reino Riskin edustajana. Reetu Riskillä oli asianmukainen valtakirja muilta kuolinpesän osakkailta myynnin toimittamiseksi. Reino Riski oli kuollut vuonna 2013 Helsingissä, ja hänen viimeinen asuinpaikkansa oli Turku.

Helsinki kuuluu Helsingin kärjäoikeuden tuomiopiiriin ja Turku Varsinais-Suomen kärjäoikeuden piiriin. Hämeenlinna ja Harvala kuuluvat Kanta-Hämeen kärjäoikeuden tuomiopiiriin.

Helteisen kesän puolivälissä Luonto huomasi jotakin myrkyn vihreää rannassa ja kauhukseen sai selville, että kyseessä on levälautta. Luonto keskeytti tontin raivauksen siihen paikkaan ja otti yhteyttä Riskiin vaatien kaupan purkamista. Luonto oli nimenomaan edellyttänyt, että vesi on puhdasta. Mitään levälampea hän ei huoli. Riski vastusti kaupan purkamista, koska yleisesti on tiedossa, että lähes kaikissa Etelä-Suomen järvissä on nykyisin levää aika ajoin. Taalajärvi on yleensä säilynyt puhtaana ja vain noin joka viides vuosi levää esiintyy muutaman viikon ajan. Tämä ei riitä Riskin mielestä kaupan purkamiseen. Yksimielisyyteen asiassa ei päästy.

Luonto nosti kanteen Reino Riskin kuolinpesää vastaan Kanta-Hämeen kärjäoikeudessa. Haastehakemuksessa Luonto vaati Riskin kuolinpesältä kiinteistönkaupan purkamista ja kauppahinnan palauttamista kaupantekopäivästä laskettavine korkoineen sekä oikeudenkäyntikuluja korkoineen myöhemmin esitettävän laskun mukaisesti. Reetu Riski vastusti kannetta siihen antamassaan vastauksessa ja samaten vaati oikeudenkäyntikuluja korkoineen myöhemmin esitettävän erittelyn mukaisesti.

Valmisteluistunnossa olivat läsnä kärjätuomari Jutta-Minttu Juran lisäksi Meira-Kukka Luonto ja Reetu Riski. Valmisteluistunnossa Luonto vaati vielä kustannuksia tontinraivauksesta 4 500 euroa 16.5.2014 laskettavine korkoineen. Luonto oli joutunut kaadattamaan koivuja suuren määrän rakennuspaikan ja pihan raivaamiseksi. Riski vastusti niin aikaisempaa kuin tätä uutta Luonnon vaatimusta perusteettomana ja täysin kohtuuttomana.

Pääkäsittelyssä Luonto esitti vielä yhden vaatimuksen: hän oli joutunut maksamaan lainhuudatuskustannuksia ja muita omaisuuden siirtoon liittyviä kuluja 1 200 euroa, jota summaa hän vaati korvattavaksi. Luonto lisäksi kiinnitti Juran huomiota siihen, voiko Riski esiintyä kuolinpesän asiamiehenä. Riski ei ole asianajaja eikä lupalakimies.

Riski ilmoitti pitävänsä itsestään selvänä, että hän on kelpoinen esiintymään asiassa. Sitä paitsi jos tässä ryhdytään prosessivirheillä komppailemaan, ilmoitti Riski, että hän puolestaan kiinnittää

Juran huomiota siihen, onko koko oikeudenkäynti edes oikeassa tuomioistuimessa. Kiinteistöhan oli kuolinpesän omistuksessa.

Riski vastusti sitä, että Luonto on koko ajan pitkin oikeudenkäyntiä vain lisännyt vaatimuksiaan. Joka tapauksessa Riski ilmoitti siltä varalta, jos kustannukset tontinraivauksesta (4 500 euroa) hyväksytään, että määrästä tulee vähentää puun myyntikulut, 2 000 euroa, jotka Luonto on saanut. Luonto vastusti tällaista vähennystä ja ilmoitti, että kyseessä on hänen nostamansa kanne, jossa Riskillä ei ole oikeutta esittää vaatimuksia.

- Esitä tapauksesta oikeudellinen arvio. Mainitse asiayhteydessä (ei erikseen vastauksen alussa luettelona) sovellettavat lainkohdat ja anna perusteltu vastaus. Älä turhaan toista säännösten sisältöä, vaan sovelta säännöksiä tapauksen faktoihin.

Lapin Yliopisto
Oikeustieteiden tiedekunta
Prosessioikeus

PROSESSIOIKEUS II (OAIT1104)

Tentti 4.8.2014

Tehtävät 4 – 6 jaetaan tentissä n. klo 12.30.

Tehtävä 4. Vastaustila yhteensä enintään 1 sivu. (10 p.)

- a) Mainitse lautamiesten lukumäärä käsiteltäessä laajaa siviiliasiaa kärjäoikeudessa. (1 p.)
- b) Selosta vaatimus kärjäviskaalin ammatilliselle kokemukselle sekä asema kärjäoikeuden hierarkiassa. Mainitse myös, minkälaisiin tehtäviin kärjäviskaali on kelpoinen ilman eri määräystä. (3 p.)
- c) Luettele nykyiset erityistuomioistuimet. (4 p.)
- d) Selosta tuomioistuimen kokoonpano sotilasoikeudenkäyntiasioissa. (2 p.)

Tehtävä 5. Vastaustila enintään 2 sivua. Vastaamista tenttivastauspaperin keskiaukeamalle suositellaan. (12 p.)

Selosta noudatettava menettely kärjäoikeudessa toimitettavassa todistajankuulustelussa pääkuulustelun osalta. Mainitse myös todistajankuulustelun vaiheet pääkuulustelun jälkeen.

Tehtävä 6. Vastaustila enintään 2 sivua. Vastaamista tenttivastauspaperin keskiaukeamalle suositellaan. (8 p.)

Selosta rangaistusmääräysmenettelyn kulku pääpiirteissään.